

KADERPERSONEEL IN EUROPA

WAT IS DE IMPACT VAN DE HUIDIGE ECONOMISCHE CRISIS OP DE ONDERNEMINGEN IN EUROPA?

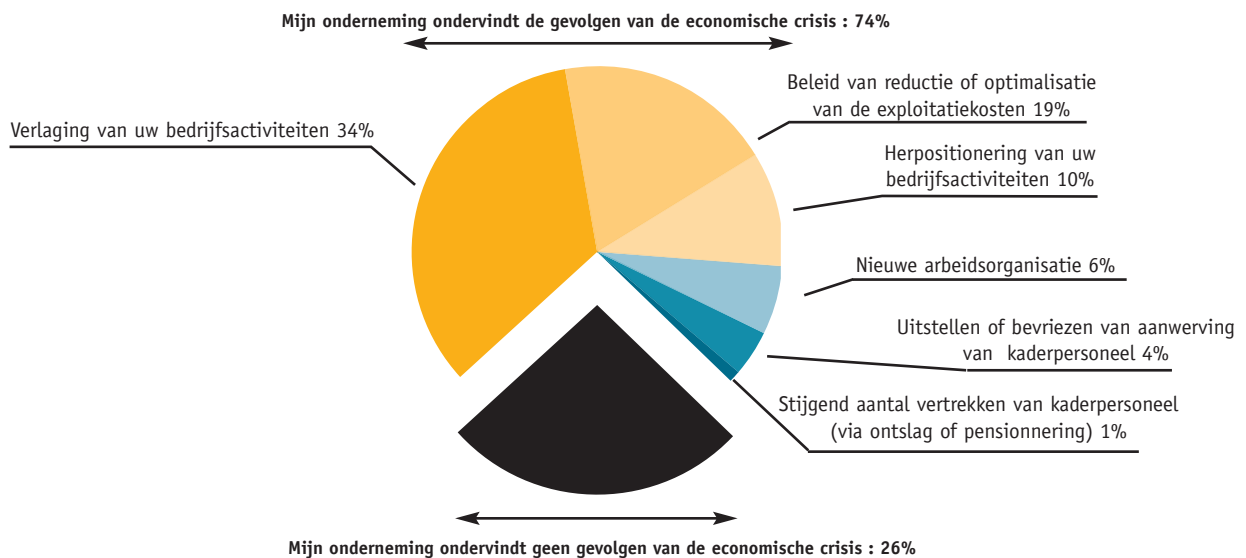
METHODOLOGIE

Kaderpersoneel in Europa is een jaarlijks onderzoek naar de werkgelegenheid van kaderpersoneel in ondernemingen uit de particuliere sector dat wordt uitgevoerd in acht Europese landen. De enquête werd in 1989 door APEC voor de eerste maal uitgevoerd in Frankrijk en haar acht belangrijkste buurlanden: België, Duitsland, Groot-Brittannië, Italië, Luxemburg, Nederland en Spanje. Voor de eenentwintigste editie van deze enquête heeft Apec het studiegebied uitgebreid met Zwitserland. In ieder land vormen de ondervraagde bedrijven een representatieve steekproef van de arbeidsplaatsen voor kaderpersoneel per bedrijfssector en -grootte.

Naast de gebruikelijke vragenlijst is een vraag opgenomen over de impact van de huidige economische op de ondernemingen.

BIJNA DRIEKWART VAN DE EUROPESE ONDERNEMINGEN VERKLAREN TE ZIJN GERAAKT DOOR DE CRISIS

VOORNAAMSTE IMPACT VAN DE HUIDIGE ECONOMISCHE CRISIS OP UW ONDERNEMING (ÉÉN ENKEL ANTWOORD MOGELIJK)

Bron: Apec 2009

Logisch gezien constateren ondernemingen in Europa in eerste instantie een verlaging van hun bedrijfsactiviteiten als gevolg van de huidige economische crisis. Deze objectief meetbare gevolgen worden door bedrijven op een aantal verschillende manieren beantwoord. Ten eerste volgt een budgettaire rationalisatie met een beleid van reductie en optimalisatie van de exploitatiekosten. Andere ondernemingen gaan voornamelijk over op de strategie van herpositionering van hun bedrijfsactiviteiten. De uitwerking van de crisis op werkgelegenheid is minder vaak genoemd als voornaamste impact. Overgaan op een nieuwe arbeidsorganisatie (bijvoorbeeld een beroep doen op gedeeltelijke werkloosheid) maakt het mogelijk voor bedrijven om zich aan te passen aan de daling van de bedrijfsactiviteiten. De directe impact op de werkgelegenheid van kaderpersoneel blijft marginaal.

Hoewel de volgorde van voornaamste gevolgen van de crisis logisch lijkt, toont deze ook de verschillen in de chronologische volgorde van de gevolgen van de crisis naar gelang de bedrijven en hun diversiteit, waardoor hun reactiemogelijkheden in meer of mindere mate worden beperkt. Een bedrijf dat meer recentelijk de gevolgen van de crisis ondervindt gaat eerst over op een verlaging van de bedrijfsactiviteiten, terwijl een ander bedrijf dat al langer met de crisis te maken heeft, denkt over een impact op de werkgelegenheid.

DE TWEE BELANGRIJKSTE REACTIEMIDDELEN VAN ONDERNEMINGEN: DE FINANCIËN EN DE ARBEIDSORGANISATIE

Impact van de huidige economische crisis op uw onderneming (totaal van de antwoorden)

Beleid van reductie of optimalisatie van de exploitatiekosten	48%
Verlaging van uw bedrijfsactiviteiten	46%
Nieuwe arbeidsorganisatie	24%
Herpositionering van uw bedrijfsactiviteiten	21%
Uitstellen of bevriezen van aanwerving van kaderpersoneel	18%
Stijgend aantal vertrekken van kaderpersoneel (via ontslag of pensionering)	6%

Meerdere antwoorden mogelijk: aantal antwoorden verdeelt over het aantal respondenten, het totaal van de antwoorden is hoger dan 100%

Bron : Apec 2009

Als we kijken naar het totaal van de antwoorden, kunnen we naast een inkrimping van de activiteiten constateren dat bijna de helft van de bedrijven verklaart een beleid van reductie of optimalisatie van de exploitatiekosten in het leven te hebben geroepen. Een kwart van hen steunt op een nieuwe arbeidsorganisatie wat vele maatregelen kan inhouden, van gedeeltelijke werkloosheid, het afschaffen van overuren en verschillende manieren om de arbeidstijd te ver-

korten. In het algemeen kunnen bedrijven de productie aanpassen en tevens de werkgelegenheid behouden. De maatregelen die een directe uitwerking hebben op de werkgelegenheid voor kaderpersoneel blijven tot een minimum beperkt maar zijn niet te verwaarlozen: bijna 1 op 5 bedrijven stelt de aanwerving van kaderpersoneel uit of bevriest deze.

MAAR DE IMPACT VAN DE CRISIS IS VERSCHILLEND NAAR GELANG DE BEDRIJFSSECTOR...

Impact van de huidige economische crisis op uw onderneming (totaal van de antwoorden)

	industrie	transport	bouw	handel	diensten
Beleid van reductie of optimalisatie van de exploitatiekosten	52%	51%	42%	47%	46%
Verlaging van uw bedrijfsactiviteiten	49%	49%	50%	47%	38%
Nieuwe arbeidsorganisatie	27%	28%	20%	23%	22%
Herpositionering van uw bedrijfsactiviteiten	22%	23%	18%	19%	20%
Uitstellen of bevriezen van aanwerving van kaderpersoneel	21%	20%	13%	16%	18%
Stijgend aantal vertrekken van kaderpersoneel (via ontslag of pensionering)	8%	4%	4%	5%	6%
Mijn onderneming voelt geen gevolgen van de economische crisis	22%	20%	27%	24%	33%

Meerdere antwoorden mogelijk: aantal antwoorden verdeelt over het aantal respondenten, het totaal van de antwoorden is hoger dan 100%

Bron : Apec 2009

De bedrijven in de industrie- en transportsector zijn het meest geraakt door de crisis. Respectievelijk 78% en 80% onder hen zeggen de gevolgen ervan te ondervinden. Bovendien zijn het deze sectoren die het meeste gevolgen opnoemen. In deze twee sectoren wordt de een beleid van reductie of optimalisatie van de exploitatiekosten (respectievelijk 52% en 51%) iets vaker genoemd dan de verlaging van de bedrijfsactiviteiten (49%). Omdat ze eerder zijn geraakt door de crisis dan de andere sectoren, is de verlaging van hun bedrijfsactiviteiten al eerder uitgevoerd.

Bovendien wordt in de industriese sector het vertrek van kaderpersoneel het meest genoemd (8%), wat een potentieel gevaar oplevert voor de werkgelegenheid.

De bedrijven in de handel, in een context van sterke inkrimping van de internationale uitwisseling, leiden sterk onder de gevolgen van de crisis: 47% onder hen verklaart een verlaging van hun bedrijfsactiviteiten te ondervinden. Daarentegen komen de maatregelen die zijn genomen aan het economische klimaat overeen met het gemiddelde.

De bedrijven in de bouw lijken wat minder geraakt door de crisis: 27% van hen verklaart geen gevolgen te ondervinden. Daarentegen zegt 50% van hen een verlaging van de bedrijfsactiviteiten te zien. Dit lijkt er op te wijzen dat de bedrijven van deze sector niet op een homogene manier geraakt zijn door de crisis en sommige beter stand bieden dan anderen.

Voor wat betreft de andere gevolgen van de crisis en de hoe dit wordt bestreden worden er minder manieren genoemd dan in andere sectoren. Dit geldt in het bijzonder voor de componenten die betrekking hebben op de werkgelegenheid, het percentage kaderpersoneel ligt structureel lager in deze sector.

In de dienstensector vinden we het hoogste aantal bedrijven die verklaren geen gevolgen van de crisis te ondervinden (33%). Slechts 4 op de 10 vermelden een verlaging van hun bedrijfsactiviteiten. Ondanks het feit dat ze zeggen minder gevolgen te ondervinden van de crisis dan de andere sectoren, zijn de maatregelen die ze genomen hebben om het effect ervan te verzachten een indicatie van een actieve benadering en is conform het gemiddelde.

... EN DE GROTE VAN HET BEDRIJF

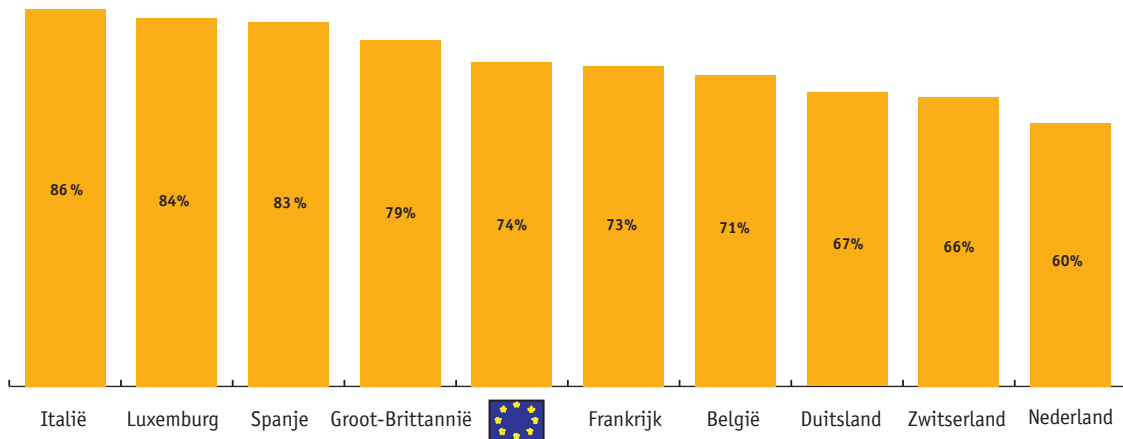
Al naar gelang de grote van het bedrijf, verschilt de perceptie van de impact van de crisis. De grootste bedrijven (100 werknemers of meer) lijken meer actieve oplossingen te gebruiken dan bedrijven met minder dan 100 werknemers en verklaren daarom vaker de exploitatiekosten te reduceren of optimaliseren (51% tegen 47%), een nieuwe arbeidsorganisatie in te stellen (28% tegen 21%) en

hun bedrijfsactiviteiten te herpositioneren (23% tegen 19%). Hun grote geeft hun voldoende armslag voor deze acties.

De MKB's van minder dan 100 werknemers lijken een meer passieve houding te hebben, in combinatie met hun beperkte manoeuvreerruimte, hun middelen en hun mogelijkheden om zich aan te passen.

EEN ZEER UITEENLOPENDE IMPACT VAN DE ECONOMISCHE CRISIS AL NAAR GELANG HET LAND

DEEL VAN DE BEDRIJVEN DAT VERKLAART DE GEVOLGEN TE ONDERVINDEN VAN DE HUIDIGE ECONOMISCHE CRISIS

Bron: Apec 2009

In Italië, Luxemburg en Spanje

De perceptie van de crisis is enorm wijdverbreid in bedrijven: meer dan 8 op de 10 bedrijven verklaart de gevolgen ervan de ondervinden. In feite kenmerken deze drie landen zich door een grotere kwetsbaarheid voor een crisis die verschillend van aard is.

In Italië is de economie al jaren verzwakt door het bestaan van een zwakke groei die niet op het punt staat om veel groter te worden.

In Spanje is het ineenstorten van de huizen- en kredietsector voorafgaand aan de mondiale economische crisis die de kwetsbaarheid van het land heeft vergroot.

En tenslotte, in Luxemburg, is het de aard van de crisis zelf, namelijk de financiële sector die een van de belangrijkste pijlers van de Luxemburgse economie heeft verzwakt.

In Duitsland, Zwitserland en Nederland

De crisis lijkt een kleinere impact te hebben op de bedrijven. Dat geldt voornamelijk voor bedrijven met minder dan 100 werknemers. Als we de feiten bekijken, hebben Duitsland en Nederland echter net zo veel te lijden van de economische crisis als hun Europese buurlanden. Dit kan worden verklaard door het feit dat beide landen een economie hebben die sterk gericht is op de export. Met een sterke daling van in internationale handel, zijn het de grootste structuren die als eerste worden geraakt. Daardoor worden relatief gezien de kleine en middelgrote structuren gespaard. Bovendien hebben de maatregelen die de regeringen hebben getroffen de impact van de crisis kunnen verzachten. Voor wat betreft Zwitserland is dit land later dan haar buurlanden geraakt door de crisis.

In Groot-Brittannië, Frankrijk en België

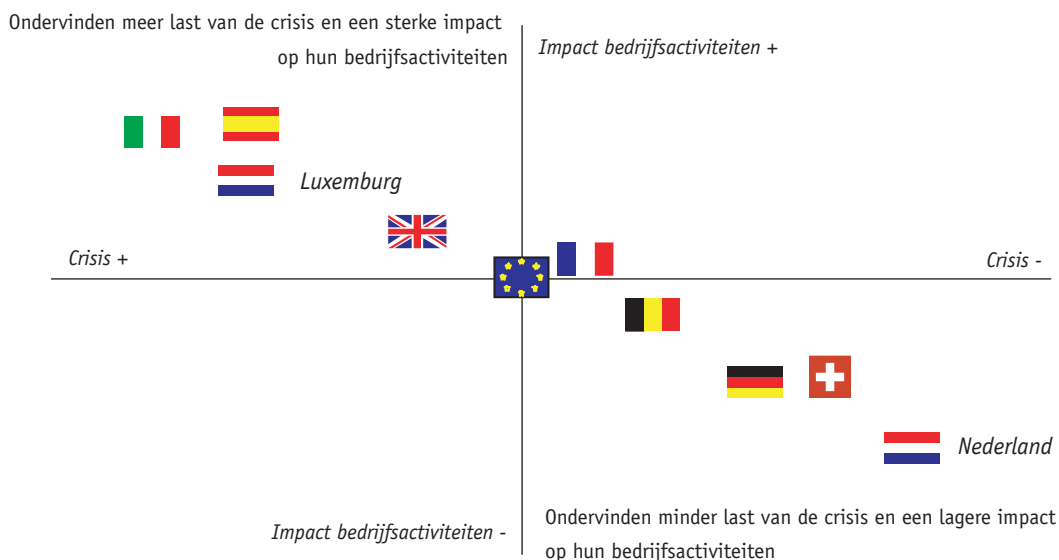
In deze landen verklaren meer dan 7 bedrijven op de 10 de impact van de crisis te voelen, een cijfer dat ligt rond het gemiddelde.

EEN CRISIS DIE ALS EERSTE DE BEDRIJFSACTIVITEITEN BËINVLOED

Of het nu gaat om een verlaging van de activiteiten, het herpositioneren van de activiteiten of een beleid van reductie of optimalisatie van de exploitatie-

kosten, de bedrijven die verklaren te zijn geraakt door de economische crisis, zijn op de eerste plaats geraakt om hun bedrijfsactiviteiten.

DE IMPACT VAN DE HUIDIGE ECONOMISCHE CRISIS OP BEDRIJVEN EN DE UITWERKING OP DE BEDRIJFSACTIVITEITEN (BELANGRIJKSTE IMPACT)

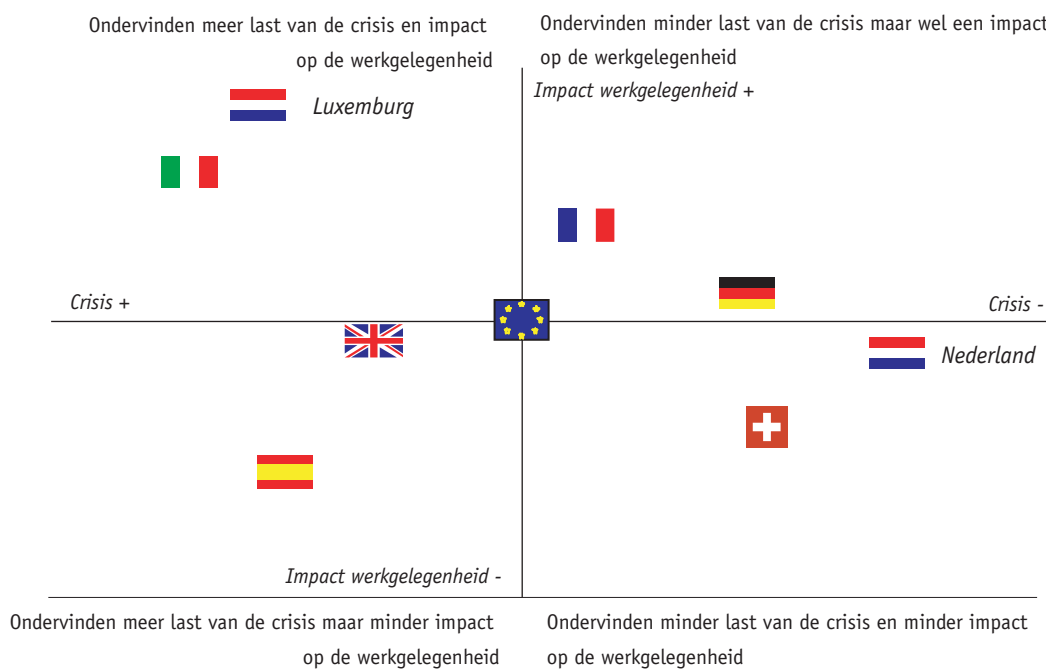
Bron: Apec 2009

Het verband tussen de mate van impact van de crisis en de uitwerking op de bedrijfsactiviteiten is zeer duidelijk. In de landen waar men het meeste last heeft van de crisis, is de impact op het gebied van de bedrijfsactiviteiten eveneens het hoogst. Dit is het geval in Italië, Spanje en Luxemburg. In tegengstelling tot Nederland, Zwitserland en Duitsland, waar bedrijven minder vaak verklaren de gevolgen van de crisis te ondervinden dan anderen, waar de impact op de bedrijfsactiviteiten ook minder sterk is.

Als logisch gevolg heeft de uitwerking van de economische crisis in eerste instantie zijn terugslag op de bedrijfsactiviteiten. Op de tweede plaats, als de bedrijfsactiviteiten niet opnieuw toenemen, kan de werkgelegenheid ook getroffen worden.

EEN MINDER DIRECTE IMPACT OP DE WERKGELEGENHEID VAN KADERPERSONEEL

IMPACT VAN DE HUIDIGE ECONOMISCHE CRISIS OP DE BEDRIJVEN EN DE UITWERKING OP DE WERKGELEGENHEID (TOTAAL VAN DE ANTWOORDEN)

De uitwerking op de werkgelegenheid als de bedrijven verklaren de gevolgen te ondervinden zijn minder direct aan elkaar gekoppeld.

In Italië en Luxemburg gaat het feit dat men de gevolgen van de economische crisis ondervindt hand in hand met de impact op de werkgelegenheid: 62% van de genoemde gevolgen hebben betrekking op de werkgelegenheid in Italië en 58% in Luxemburg. De bedrijven in deze twee landen maken met name gebruik van een nieuwe arbeidsorganisatie om het hoofd te bieden aan de crisis. Dit in tegenstelling tot bedrijven in Zwitserland en Nederland die verklaren minder vaak last te hebben van de crisis, waarbij de weerslag op de werkgelegenheid ook minder vaak voorkomt.

In Duitsland en Frankrijk, waar de bedrijven de gevolgen van de crisis iets minder sterk voelen dan gemiddeld, is de uitwerking op de werkgelegenheid groter dan het totaal van de negen landen. Dit is met name het geval in Duitse bedrijven die vaker aangeven dat ze de aanwerving van kaderpersoneel uitstellen of bevrozen. Franse bedrijven verklaren vaker te hebben gekozen voor een nieuwe arbeidsorganisatie.

In Groot-Brittannië en Spanje verklaren de bedrijven meer last te hebben van de crisis dan het gemiddelde en geven eveneens aan minder gevolgen te zien voor de werkgelegenheid. Dit verbergt echter andere situaties. Voor Groot-Brittannië, daar waar bedrijven verklaren zeer weinig geraakt te zijn door de crisis voor wat betreft de werkgelegenheid, geven deze bedrijven het vaakst aan directe maatregelen te nemen op de werkgelegenheid voor kaderpersoneel: meer uitstelling of bevroering van aanwerving van kaderpersoneel of stijgend aantal vertrekken van kaderpersoneel.

Terwijl in Spanje de impact op de werkgelegenheid een bewezen feit is, voornamelijk op de werkgelegenheid van de werknemers in loondienst, verklaren de bedrijven een kleinere impact te voelen op de werkgelegenheid. Het aantal faillissementen van bedrijven was groot en raakte voornamelijk de zwakste bedrijven. Daardoor blijven de meer solide bedrijven over die in eerste instantie geraakt werden door een verlaging van de bedrijfsactiviteiten.